

[Socialministeren.]

Endvidere har organisationerne henvist til interessen i at begrænse antallet af overtrædelser af natarbejdsforbuddet, idet de mener, at antallet vil gå ned, hvis loven ændres som foreslået.

Endelig går forslaget om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse ud på at udvide det i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 43, stk. 1, indeholdte forbud mod unge menneskers natarbejde.

I 1922 ratificerede Danmark den af Den internationale Arbejdsorganisation, ILO, i 1919 vedtagne konvention nr. 6 angående unge menneskers natarbejde i industrien, hvorefter det som hovedregel er forbudt unge mennesker under 18 år, i visse tilfælde under 16 år, at arbejde i „industrielle foretagender“ om „natten“, d. v. s. mindst 11 på hinanden følgende timer, omfattende tiden mellem kl. 22 og kl. 5. Ifølge definitionen i konventionens artikel 1 henregnes bygge- og anlægsvirksomhed til „industrielt foretagende“.

I sine årlige indberetninger til ILO angående gennemførelsen af konventionens bestemmelser har socialministeriet gentagne gange udtalt, at unge mennesker i Danmark ikke arbejder om natten i bygningsindustrien, og at den danske regering derfor har anset det for uforment at udstede forbud imod sådant arbejde.

ILOs ekspertkomité vedrørende gennemførelse af konventioner og henstillinger har imidlertid peget på, at der ikke i lov om almindelig arbejderbeskyttelse indeholdes et forbud mod unge menneskers anvendelse til natarbejde inden for bygge- og anlægsvirksomhed, og at der, selv om unge ikke i øjeblikket anvendes til sådant arbejde om natten, bør gennemføres en lovgivning, der forbyder sådant natarbejde for fremtiden.

Socialministeriet har senest i maj måned 1960 meddelt ILO, at den danske regering agtede at tage skridt til gennemførelse af et sådant forbud.

Den nævnte bestemmelse i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 43, stk. 1, nr. 1, indeholder forbud mod, at unge mennesker under 18 år anvendes til arbejde mellem kl. 18 og kl. 6 i håndværks- og industrivirksomheder, men den indeholder ikke et tilsvarende forbud mod natarbejde ved bygge- og anlægsvirksomhed. Regeringen har, efter

at sagen har været forhandlet med hovedorganisationerne og arbejdsrådet, hvorfra tilslutning er givet, fundet, at der for også formelt at efterkomme kravene i den nævnte konvention bør ske en ændring af loven, hvorved det forbud, der efter § 43, stk. 1, nr. 1, gælder for håndværks- og industrivirksomheder, udvides til at omfatte bygge- og anlægsvirksomhed.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de tre lovforslag til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om købstadhypotekforeninger.

I den gældende lov om købstadhypotekforeninger er der, siden loven blev gennemført den 7. april 1936, kun sket enkelte mindre ændringer. Loven om kreditforeninger, der ligeledes er af 7. april 1936, er derimod blevet ændret flere gange med henblik på at bringe loven i overensstemmelse med udviklingen inden for realkreditten.

Med det formål at få gennemført en tiltrængt revision af købstadhypotekforeningsloven nedsatte boligministeriet i januar 1961 et udvalg, der over for ministeriet skal fremkomme med udkast til ændring af loven.

Hypotekforeningernes stående fællesudvalg, som er repræsenteret i udvalget, har imidlertid henstillet, at man uden at afvente den samlede revision søger loven ændret på de 2 punkter, der omfattes af nærværende lovforslag. Selv om det, som anført i bemærkningerne til lovforslaget, havde været ønskeligt at afvente resultatet af udvalgets arbejde og således undgå at fremsætte forslag til enkelte ændringer af loven, indtil der kan fremsættes et forslag om en samlet revision, har boligministeriet ment at måtte give hypotekforeningernes stående fællesudvalg medhold i, at de foreslåede ændringer bør søges gennemført straks.

Forslaget indeholder hjemmel for købstadhypotekforeningerne til at indføre nye låntyper, hvilket i øjeblikket vil være ensbetydende med kontante lån. Desuden foreslås det at forhøje grænsen for foreningernes adgang til at yde forhåndslån.

Om de foreslåede ændringer henviser jeg i øvrigt til bemærkningerne til lovforslaget,

[Boligministeren.]

idet jeg kun skal knytte nogle få yderligere bemærkninger til forslaget om indførelse af en kontantlånsordning inden for hypotekforeningerne.

Kontante lån er af ret ny dato inden for realkreditten, idet denne låneform først blev indført i kreditforeningsloven i 1959. Inden for kreditforeningerne har kontantlånsordningen endnu ikke vundet indpas i videre omfang, hvorimod de tre finansieringsinstitutter for boligbyggeri anvender ordningen i et ret betydeligt omfang. Af de indtil udgangen af 1961 bevilgede kontante lån på i alt ca. 120 mill. kr. tegner finansieringsinstitutterne sig således for ca. 80 mill. kr.

Når hypotekforeningerne nu ønsker at opnå ligestilling med de øvrige realkreditinstitutter med hensyn til mulighederne for at yde kontante lån, er det min opfattelse, at lovgivningsmagten ikke bør lægge hindringer i vejen herfor. På baggrund af udviklingen på lånemarkedet er det naturligt, at realkreditinstitutterne overvejer mulighederne for og får adgang til at indføre nye låntyper.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det fremsatte lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Birthe Wetlesen* til ministeren for Grønland:

„Vil ministeren foranledige, at der gives grønlandske skolebørn fri rejse med Handelens skibe i sommerperioden til og fra Danmark for at udbygge kontakten mellem Grønland og Danmark?“

Birthe Wetlesen: Den 5. juni 1953 ved den nuværende grundlovs ikrafttræden blev Grønland en del af Danmark, og grønlænderne blev danskere. Imidlertid ved vi jo alle, at de forhold, grønlænderne lever under,

er meget forskellige fra forholdene i det øvrige Danmark, og at der resterer et meget betydeligt opbygningsarbejde i Grønland og kræves en stor indsats, for at de sociale, kulturelle og økonomiske betingelser skal komme til at svare til betingelserne i det sydlige Danmark.

Det er mit indtryk, at alle politiske partier i folketinget er enige om, at en sådan indsats skal og må ydes, og at hele den danske befolkning står bag denne indstilling, men målet nås ikke ved en økonomisk indsats alene. Jævnside hermed må der finde en skoling og en uddannelse sted, der udvikler vore grønlandske medborgere, så at grønlænderne selv — vel at mærke ikke enkelte grønlændere, som tilfældet allerede er i dag, men hele den grønlandske befolkning — på lige fod med enhver anden gruppe kan deltage i opbygningen og udviklingen af deres eget samfund inden for det danske rige.

Jeg tror, at en nær kontakt mellem den grønlandske befolkning og den øvrige danske befolkning vil være af stor betydning i dette arbejde. Vi i det sydlige Danmark må lære at forstå det grønlandske folk, dets åndelige og kulturelle baggrund og dets livsvilkår, der er så vidt forskellige fra de vilkår, størstedelen af den danske befolkning lever under.

Derigennem vil vi bedre forstå det grønlandske folks særlige problemer, og denne forståelse vil være et godt grundlag for den rette løsning af de opgaver, vi er stillet over for i Grønland, og for styrkelsen af de bånd, der gennem så mange år har knyttet de to riger sammen. Tilsvarende bør grønlænderne lære den øvrige del af det danske folk at kende, høre om vore problemer, vort livssyn og kultur. Det er på denne baggrund, mit spørgsmål i dag til den højtærede Grønlandsminister må ses.

Det, jeg har tænkt mig, er en ordning svarende til den noksom bekendte Østrup-ske, der hvert år gennemføres herhjemme, og hvorefter københavnske og andre bybørn i skoleferien besøger landbohjem, der med stor gæstfrihed år efter år modtager disse

[*Birthe Wetlesen.*]

børn. Ikke alene får børnene herved mulighed for at komme ud på landet i sol og sommer, men der skabes en sikkert af alle anerkendt kontakt mellem by og land, der er af væsentlig betydning for det danske samfund.

Tilsvarende besøg af grønlandske børn i interesserede hjem i det sydlige Danmark vil bidrage til, at Danmarks nordlige og sydlige dele knyttes tættere sammen, og hos begge parter fremmes interessen for og forståelsen for hinandens problemer.

Jeg kan oplyse, at jeg fra en henværende dansk organisation har modtaget tilbud om at forestå det praktiske arrangement i forbindelse med besøget her i Danmark, altså fremskaffelse af feriehem og sommerlejr-ophold. Forslagets gennemførelse skulle således udelukkende afhænge af mulighederne for at få børnene transporteret gratis frem og tilbage.

Jeg har i den anledning kontaktet forskellige og mener at vide, at denne transport ikke skulle medføre uoverstigelige vanskeligheder, idet skibene på det tidspunkt i forsommeren, hvor børnene skal rejse ned, normalt kun er fuldt belagt på oprejsen, nemlig med de såkaldte sommerfolk, d. v. s. håndværkere, ingeniører o. s. v. Om efteråret, når sommerfolkene skal rejse hjem, er det omvendt: ringe belægning på opturen, fuld belægning på nedturen. Transporten af de grønlandske børn skulle således udmærket kunne indpasses i den sædvanlige sejlplan. Mit spørgsmål til den højtærede minister er derfor: kan vi få lov til at fylde skibene med grønlandske skolebørn?

Ministeren for Grønland (*Mikael Gam*): Det ærede medlem fru *Birthe Wetlesen* har rejst spørgsmålet, om der fra ministeriet for Grønlands side kan bevilges et antal frirejser til Danmark for skolebørn fra Grønland i sommerferien med henblik på at forbedre skolebørnenes muligheder for at blive kendt med danske forhold.

Jeg kan hertil svare, at der fra Grønlandsministeriets side i de forløbne år er givet støtte til flere skolebørns rejser, men det har hovedsagelig drejet sig om grupperejser. I sommeren 1961 blev der således givet tilskud til 3 grupperejser, dels til 2 fra henholdsvis Sukkertoppen og Godthåb, dels

til et hold på 26 børn fra hele Vestgrønland. De skulle herved til et års skolegang og er her altså i øjeblikket. Hvor der derimod har været tale om individuelle rejser for grønlandske skolebørn, har ministeriet hidtil været tilbageholdende, også hvor danske hjem kunne ønske at tage skolebørnene til sig f. eks. et år, men frirejser har dog også været bevilget i et par tilfælde af denne art.

Kortere individuelle ferierejser vil nødvendiggøre et ret bekesteligt arrangement med hensyn til ledsagelse til og fra Danmark samt i Danmark, hvorfor man ikke umiddelbart finder det økonomisk forsvarligt for øjeblikket at foreslå sådanne rejser arrangeret. Man vil derimod, eventuelt endda i udvidet form, videreføre de kollektive skolerejser til Danmark.

Birthe Wetlesen: Jeg takker den højtærede minister for svaret, som jeg sådan set føler mig tilfreds med, men min tanke var jo at få de mange børn ned og fylde skibene. Jeg ved positivt, at skibene sejler halvtomme fra Grønland om foråret og halvtomme til Grønland om efteråret. Derfor synes jeg, det var nærliggende at fylde dem. Jeg vil tro, at der er mange skolelærere i Grønland, der ville være behjælpelige med at sende børnene ombord. Det var min tanke.

Ministeren for Grønland (*Mikael Gam*): Jeg skal blot dertil svare, at det er naturligvis alt sammen noget, vi overvejer. Med disse rejser bør der imidlertid absolut være forbundet et, skal vi sige meget positivt indslag, nemlig at børnene samtidig virkelig lærer danske og danske forhold at kende, så alt for korte rejser må man også passe på ikke at arrangere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Holger Eriksen* til handelsministeren:

„Hvad er der gjort for at undgå olieforurening af vore farvande?“

Holger Eriksen: I sidste uge blev offentligheden opskræmt ved meddelelser om, at søfugle i titusindvis enten var blevet dræbt eller i hvert fald forurenede så stærkt, at de

[Holger Eriksen.]

blev tvunget til at søge ind til kysterne, hvor der ingen mulighed var for at redde deres liv.

For ca. 14 dage siden var vi ude for, at et norsk skib i havnen i Køge pumpede sin spildolie ud og derved anrettede store ødelæggelser. I dette tilfælde var der dog kun tale om noget, der kunne reetableres mod en vis omkostning, idet man naturligvis kan rense et havnebassin igen. Helt anderledes ligger det, når skibene pumper deres spildolie ud i det åbne hav. Der opstår disse meget store oliepletter; søfuglene slår ned i dem og dør efter store lidelser, og på et senere tidspunkt kommer disse oliepletter ind til kysten og ødelægger vore badestrande. Hvert eneste år har vi beretninger om, at badestrandene er blevet tilsvinet i en sådan grad, at de slet ikke kan anvendes over kilometerlange strækninger.

Den slags ting må hindres, og her er det efter min mening først og fremmest påkrævet, at man i de danske havnebyer har de nødvendige rensningsanlæg, således at skibene ikke praktisk taget er tvunget til at gøre den slags, de har gjort tidligere, og derfor er mit første spørgsmål til den højtærede handelsminister: hvor langt er vi fremme med bygning af rensningsanlæg i Danmark?

Men tilbage står at få sluttet internationale overenskomster, således at man derigennem er i stand til effektivt at ramme de skibe, som ikke bruger rensningsanlæggene, men uden videre tømmer deres spildolie ud i havet. Her er det jo sådan, at vi har en international konvention for Østersøens vedkommende, en konvention, som i lang tid ikke var tiltrådt af Polen og Sovjet. Mit andet spørgsmål er derfor, om der er sket en ændring heri, om de to lande har tiltrådt eller er i færd med at tiltræde konventionen.

Mit tredje spørgsmål drejer sig om det hul, om man så kan kalde det, der findes i Østersøen, og som ikke omfattes af konventionen. Det ligger ganske vist langt fra kysterne, men alligevel forvolder det lige store ulykker for søfuglene, og der er heller ikke noget i vejen for, at olie fra dette midterparti kan trænge ind til eller af vinden blive ført mod kysterne, og derfor er mit tredje spørgsmål, hvad man fra

regeringens side har foretaget sig for at få konventionen udvidet, således at den omfatter hele Østersøen.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Jeg er enig med det ærede medlem i, at det spørgsmål, det ærede medlem her rejser, er et spørgsmål af betydning. Det harmer os jo alle, når vi stifter bekendtskab med eksempler som dem, det ærede medlem her drager frem, hvor tusindvis af søfugle må omkomme, fordi man fra et skibs side ikke tager internationale hensyn, ikke respekterer hensynet til andre og mere almene hensyn. Det er jo på grænsen af det, vi andre ville kalde groft dyrplageri, og jeg er enig med det ærede medlem i, at spørgsmålet er af betydning også i denne henseende. Vi har nok også nu og da alle stiftet bekendtskab med det ubehagelige i at besøge en strandkant, hvor der er flydt spildolie ind.

Til de tre konkrete spørgsmål, det ærede medlem rejser, vil jeg gerne sige, at disse udtømminger og olieforureninger, der afstedkommer meget betydelige ulemper på badestrande og for badelivet, i alle tilfælde, der kommer til ministeriets kundskab, bliver gjort til genstand for en grundig efterforskning, og ministeriet vil, såfremt fornødent bevismateriale foreligger, forfølge sagen med største strenghed.

Danmark har ligesom de øvrige nordiske lande sluttet op om bestræbelserne for at bekæmpe spildolieplagen, en bekæmpelse, der foregår på internationalt plan, og Danmark har ratificeret Londonkonventionen af 1954 til undgåelse af forurening af havet med olie, hvis nærmere bestemmelser for Danmarks vedkommende er gennemført ved loven af 28. marts 1956.

Til de tre konkrete spørgsmål vil jeg sige, at der efter handelsministeriets bestemmelse i havnene i Esbjerg, Frederikshavn, København, Odense, Ålborg og Århus er truffet sådanne arrangementer, at tørlastskibe kan komme af med deres olieblandede ballast. Nogen større benyttelse er dog ikke forekommet, idet det er forholdsvis sjældent, at disse skibe anvender deres brændstofftanke til ballast. For tankskibenes vedkommende har olieselskaberne indrettet rensningsanlæg både i København og på Avernakø. Endvidere er der ved

[Handelsministeren.]

større værfter muligheder for at rense tanke i skibe, der skal på værft.

Polen har ratificeret konventionen i 1961, Sovjetunionen ventes at ville ratificere konventionen i nærmere fremtid; men der foreligger fra russisk side meddelelse om, at alle russiske skibe er instrueret om nøje at overholde konventionens forskrifter.

Hvad endelig angår det, som det ærede medlem kaldte „hullet i Østersøen“, er det regeringens hensigt at instruere den danske delegation til den olieforureningskonference, der agtes afholdt i London i marts-april dette år, om at arbejde for, at „hullet i Østersøen“ lukkes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Niels Matthiasen* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Hvilket initiativ har ministeren for kulturelle anliggender taget i anledning af Allé-Scenens lukning, og hvilke midler agter ministeren at bringe i anvendelse for at støtte teaterdriften i Danmark?“

Niels Matthiasen: Man kan som visse mennesker hævde, at der altid vil eksistere en latent teaterkrise. Det kan være rigtigt, fordi publikums tilstrømning til teatrenes henholdsvis succeser og fiaskoer altid vil være afgørende for den øjeblikkelige situation; men det er alligevel en grov forenkling. Det er også af afgørende betydning, hvilke økonomiske muligheder samfundet byder teatrene at arbejde under, og når man ser, hvordan teaterlivet på mange områder blomstrer i andre lande — ikke mindst dér, hvor samfundet viser sin interesse for teatrene på kontant måde — kan man ikke helt frigøre sig for den tanke, at vi måske herhjemme har forsømt at løse dette problem på en tilfredsstillende måde, således at danske teatre arbejder under ringere vilkår end udenlandske teatre. I så fald er det på tide at tage spørgsmålet op.

Med Riddersalens lukning i efteråret og med Allé-Scenens lukning i januar står endnu 2 teatre tomme i hovedstadsområdet, og hvis der ikke snarest melder sig nye interesserede kredse, som vil videreføre arbejdet, kan man befrygte, at teaterjerne begynder at overveje, om ikke teaterbyg-

ningerne kan bruges til andet formål. Det var den skæbne, der overgik Casino og Nørrebros Teater. Man skal heller ikke se bort fra, at flere ældre teatre har en sådan beliggenhed i byerne, at grundenes værdi af teaterjerne kunne udnyttes i langt højere grad ved at nedrive teatrene og bygge forretningsjendomme. Det er den skæbne, der kan true Folketeatret.

Man kan imødegå en sådan udvikling ved som i Frankrig ganske simpelt at forbyde at omdanne eller nedrive teaterbygninger uden tilladelse fra kulturministeriet, eller man kan gennemføre en lovgivning, som åbner mulighed for, at stat og kommune i fællesskab køber teaterbygningerne og gør dem til selvejende institutioner, der på rimelige vilkår udlejer bygningerne til teaterdrift.

Det er derfor rimeligt at spørge, om ministeren for kulturelle anliggender i anledning af Allé-Scenens lukning agter at tage et initiativ, der åbner denne sidste mulighed såvel i hovedstad som i provins, således at man dermed sikrer skuespillernes arbejdsplads — selve grundlaget for al teatervirksomhed.

Gennem de senere år har det heldigvis været muligt at give landsdelsscenerne i Ålborg, Århus og Odense bedre arbejdsvilkår; men det er jo ikke et spørgsmål alene om at bevare, det er også et spørgsmål om at flytte positionerne længere frem og skabe muligheder for opførelse af nye teaterbygninger.

København har aldrig fået det stads-teater, som byen rettelig burde have, og det vil også være naturligt at drøfte, om ikke en fjerde landsdelsscene i Sønderjylland burde overvejes.

Endelig kommer dertil, at de rejsende teaterselskaber i de senere år har haft vanskelige vilkår, og man burde måske derfor også overveje, om det ikke var på tide at finde frem til en ordning i retning af den norske og den svenske med oprettelse af et rigsteater her i landet. Dermed ville man have skabt en helt anden positiv baggrund for at videreføre diskussionen om teatrenes vilkår i det moderne samfund og om, på hvilken måde såvel de offentlige som de private teatre kunne opnå yderligere støtte.

Det er nok vigtigt at understrege betydningen af at yde støtte til de private

[Niels Matthiasen.]

teatre, for jeg tror, at netop i spørgsmålet om teatret er det vigtigt at åbne muligheder for nye retninger, nye navne, eksperimenter, som måske ikke altid kan passes ind i de officielle rammer og forpligtelser, men hvor i høj grad de private teatre kan tage opgaver op. Forudsætningen er imidlertid, at de sikres uafhængighed af rent kommercielle interesser; lige så lidt skal de være bundet af forpligtelser i valget af repertoire og skuespillere, fordi de modtager støtte gennem stat og kommune.

Ejendommeligt nok har teatrene her i landet altid været undergivet de vilkår, at samfundet trådte hjælpende til i det øjeblik, det gik dårligt, når teatret stod på fallittens rand. Ville det i fremtiden ikke være rigtigere at vende det om og gennem en kommende teaterlov skabe muligheder for i højere grad at præmiere de teaterdirektører, som gennemførte et kunstnerisk og økonomisk forsvarligt repertoire, men som under de gældende skattebestemmelser har betydeligt sværere ved at konsolidere sig under en succes end ved at sætte penge til under en fiasko? Det ville være en positiv udgang på diskussionen.

Man kan diskutere og vil diskutere, hvor vigtig teatrets rolle er i nutiden, om ikke filmen og andre kunstarter har overtaget dets rolle som menneskets spejl, men ingen anden kunstart levendegør som den dramatiske kunst. Her gælder det ikke om at synes, men om at være, og først og fremmest har teatrene den mission, som vor store teaterdigter Kjeld Abell sagde det: „Teatret var, teatret er, teatret bør altid være den frie tankes fantastiske fristed“. Hvornår bliver det igen folkets? En dag må det ske, skal det ske. Men hvornår?

Ministeren for kulturelle anliggender (Bomholt): Nu! De spørgsmål, som det ærede medlem har rejst, er sat på dagsordenen og må finde deres løsning.

Hvad angår Allé-Scenen, er den drevet som et privatteater, og det vil sige, at ministeriet først kan træffe dispositioner, når ministeriet modtager en henvendelse herom fra dette private teater.

Allé-Scenen har gennem det sidste år, altså indeværende finansår, dels gennem justitsministeriet og dels gennem ministeriet

for kulturelle anliggender modtaget i alt 136 000 kr., heraf 106 000 kr. gennem ministeriet for kulturelle anliggender, for at kunne gennemføre sin drift op til premieren på „Raskolnikov“. Det er en meget stor og ekstraordinær støtte, der på denne måde er ydet Allé-Scenen, og med den sidste rate af det nævnte tilskud fra ministeriet for kulturelle anliggender var dispositionsbevillingen for indeværende finansår af filmsfondens midler opbrugt. Da den ganske sæson i år er gået dårligt for teatret, og da ministeriet til den hidtidige direktion har ydet tilskud af den ommeldte størrelse, har jeg det indtryk, at det for at sikre teatrets drift fremover vil være nødvendigt, at der sker en rekonstruktion af teatrets ledelse.

For øjeblikket undersøger A/S. Allé-Scenen mulighederne for en økonomisk og administrativ rekonstruktion af teatrets drift, og inden ministeriet kan tage stilling til spørgsmålet omkring Allé-Scenen, må man afvente resultatet af aktieselskabets bestræbelser.

I ministeriet for kulturelle anliggender arbejder man i øvrigt for tiden på grundlag af den for et år siden afgivne teaterkommissionsbetænkning på udarbejdelse af et forslag om en ordning af og støtte til dansk teater bortset fra det kgl. teater. Ministeriets bestræbelser går i dette forslag dels ud på at skabe fastere rammer om tilskudsformerne til de teatre, der efter den økonomiske udvikling ikke vil kunne drives uden offentlig støtte, nemlig landsdels-scenerne og det rejsende teater; dernæst på at søge forholdene omkring de private teatre saneret på en sådan måde, at den inden for åndslivet så vigtige fri teaterudfoldelse kan drives frit og alene støttes direkte i ekstraordinære tilfælde. Til en sådan sanering mener ministeriet det nødvendigt, at hele spørgsmålet om teaterbygningssituationen underkastes en indgående behandling, og da det for de fleste privatteatre gælder, at teaterbygningerne ikke ejes af bevillingshaverne, vil ministeriets bestræbelser gå ud på at søge dels de endnu til teater benyttede bygninger sikret fremover til samme anvendelse, dels at søge midler til disse bygningers hensigtsmæssige tekniske modernisering, således at teaterdriften i bygningerne kan udøves under de

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

bedst mulige kunstneriske og økonomiske vilkår.

Ministeriet vil dernæst i overensstemmelse med teaterkommissionens betænkning undersøge mulighederne for en stabilisering af teaterbesøget gennem støtte til udvidelse af de eksisterende publikumsorganisationer, der jo i fremtiden må få en betydelig plads i teaterbilledet, både for teatre i hovedstaden og for det rejsende teater i provinsen. Endvidere vil jeg undersøge muligheden for billetkøbsordninger med offentlig støtte for teaterbesøg af ungdommen under uddannelse, for hvem teaterbesøg vil være et værdifuldt led i denne ungdoms almindelige kulturelle udvikling.

Jeg håber, at dette lovforslag, på hvilket arbejdet fremskyndes så vidt, som den saglige behandling tillader det, vil kunne fremsættes for det høje ting i indeværende folketingsår.

Hvad det kgl. teater angår, arbejder et særligt udvalg for øjeblikket med dets problemer. Det er mit håb, at også dette udvalg inden for den nærmeste tid vil afslutte sine overvejelser. Jeg vil derfor ikke udelukke muligheden af, at også et forslag om en revision af loven om det kgl. teater vil kunne fremsættes i indeværende samling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *K. B. Andersen* til undervisningsministeren:

„Finder undervisningsministeren det rimeligt, at de nye regler for lærlinges rejse- og opholdstilskud ikke får virkning for lærlingeforhold, der var i kraft ved ordningens indførelse — og hvilke oplysninger kan ministeren i øvrigt give om bestræbelserne for at give lærlingene lige så gode muligheder som andre unge under uddannelse?“

K. B. Andersen: Der finder i øjeblikket en forskelsbehandling sted af unge under uddannelse, en forskelsbehandling, der er absolut uholdbar. Det er baggrunden for mit spørgsmål til den højtærede undervisningsminister.

I foråret bevilgede et enigt folketing 71 mill. kr. til ungdommens uddannelses-

fond, der overvejende går til unge, som er beskæftiget med de mere teoretisk betonede uddannelser. I denne tid, bl. a. netop i disse dage, modtager mange lærlinge, altså unge under den praktiske uddannelse, som der må lægges så megen vægt på, svar på deres ansøgninger om rejse- og opholdstilskud, og i mange af tilfældene er svarene afslag, til trods for at det her drejer sig om småpenge sammenlignet med understøttelserne under uddannelsesfonden — og afslag med begrundelser, der er vanskelige at forstå, og som ikke svarer til praksis for unge under de teoretiske uddannelser.

I Fri Ungdom, der udgives af arbejderbevægelsens ungdomsorganisationer, har den højtærede undervisningsminister udtalt — jeg beder om tilladelse til et kort citat — at der fra undervisningsministeriets side vil „blive tilstræbt ensgyldige støttemuligheder for ungdommen under uddannelse“.

Men det er ikke ensgyldigt, når man — som det sker i denne tid — nægter lærlinge tilskud med den motivering, at uddannelsen var påbegyndt, da de nye regler kom, medens uddannelsesfondens penge selvfølgelig omgående fik virkninger for de unge, den angik.

Også bortset fra dette med tidspunktet forekommer afslagene helt urimelige. En søn af en enke må betale næsten hele lønnen til kost og ophold — afslag. En søn af en pensionist har hidtil måttet låne sig frem — afslag. O. s. v. Fri Ungdom kan også fortælle om en undersøgelse blandt 3 100 smede- og maskinarbejderlærlinge foretaget af Sparekassernes Ungdomsudvalg og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Den viste, at forældrenes årlige tilskud til en lærling lå på omkring 2 000 kr.

Lærlingen får løn. Ja vel. Men det løser altså ikke problemet. Lærlingelønnen når kun i de færreste tilfælde op på det maksimum for opholdsstipendier, der gælder for gymnasiaster. Er dette rimeligt? Og forholdet bliver endnu mere urimeligt derved, at mange lærlinge først er udlært i en alder, hvor andre unge i flere år har været inde under uddannelsesfondens langt højere maksimum for studerende ud over gymnasietiden.

Jeg er klar over, at spørgsmålet om lærlingenes økonomiske kår er vanskeligt at løse, fordi lærlingene får løn. Det gør spørgsmålet om ligestilling med andre unge under uddannelse ret kompliceret. Det be-

[K. B. Andersen.]

virker selvfølgelig også, at arbejdsmarkedets parter må drages med ind i forhandlingerne om den fremtidige ordning.

Men lige så klart er det, at demokratiseringen af uddannelsen af unge ikke må hindres af stedlige eller økonomiske vanskeligheder. Dette gode princip må også gælde unge under lærlingeuddannelse og andre former for mere praktisk betonet uddannelse.

Den praksis, svarene i disse dage er udtryk for, rimer ikke med dette princip, og på de ne baggrund er det, jeg spørger den højtærede undervisningsminister, om han finder denne praksis rimelig, og hvilke oplysninger der i øvrigt kan gives om de bestræbelser, der er i gang for at ligestille lærlingene med andre unge under uddannelse.

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): Jeg vil gerne straks sige til det ærede medlem hr. K. B. Andersen, at jeg principielt er af den opfattelse, at man i lige grad må støtte alle grupper af unge, der er under uddannelse; men det er klart, at det er svært på alle områder straks at realisere dette programpunkt.

Jeg vil gerne knytte et par bemærkninger til spørgsmålet om lærlinges adgang til understøttelse. Forholdet er det, at der i en bekendtgørelse af 20. juni 1961, udsendt af arbejdsministeriet, blev fastsat retningslinjer for, at lærlinge kan opnå tilskud til dækning af rejseudgifter og til dækning af opholdsudgifter, når de må søge læreplads uden for deres hjemsted. Et hovedsynspunkt har været, at man skulle tilstræbe etablering af de flest mulige læreforhold, samtidig med at man skulle give unge fra områder med ringe muligheder for lærepladser mere lige vilkår i konkurrencen med andre unge fra i denne henseende mere begunstigede områder.

I den tilskudsordning, der fastsattes i den første bekendtgørelse herom, som kom i 1959, fulgte man den praksis, at kun ansøgninger om tilskud, der vedrørte læreforhold etableret efter ordningens ikrafttræden, kom i betragtning. Det er denne linje, der er fulgt op i den nye bekendtgørelse af 1961. I denne stilles der imidlertid ikke som i den gamle bekendtgørelse krav

om, at den læreplads, der ønskes besat, ikke kan udnyttes af unge, der bor i nærheden af lærestedet. De ændrede vilkår i den nye bekendtgørelse har først fået virkning for læreforhold etableret efter 1. april 1961, idet man dog også har ladet de nye vilkår få virkning for læreforhold, hvor prøvetiden ikke var udløbet den 1. april 1961, og for tilfælde, hvor lærlinges økonomiske vilkår er blevet væsentligt forringet.

For så vidt angår det stillede spørgsmål om eventuelle bestræbelser for at give lærlinge lige så gode økonomiske muligheder som andre unge under uddannelse, må man ved en sammenligning med f. eks. gymnasiaster tage i betragtning, at lærlingene oppebærer løn straks fra læreforholdets etablering, men at de ikke har en tilsvarende mulighed for økonomisk støtte i form af stipendier eller lignende, idet der er åbnet mulighed for af ungdommens uddannelsesfond at yde egentlige stipendier til gymnasieelever.

Den opfattelse, der ligger bag det stillede spørgsmål: at lærlinge ikke bør være økonomisk dårligere stillet end andre unge under uddannelse, finder jeg som tidligere nævnt rigtig. Jeg kan oplyse, at arbejdsministeren allerede i sommeren 1961 har sat visse undersøgelser i gang til belysning af lærlingenes økonomiske forhold. Disse undersøgelser vil blive videreført, og såfremt det ud fra de synspunkter, jeg har nævnt, viser sig, at der er behov for at yde økonomisk støtte, vil jeg foranledige, at der søges gennemført en ordning herom.

K. B. Andersen: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for de oplysninger, der blev givet i svaret. Hvis det er sådan, at bekendtgørelsen er en hindring for, at man kan give støtte til de lærlinge, der har været i gang inden bekendtgørelsens ikrafttræden, må den kunne laves om. I øvrigt er det cirkulære, der knytter sig til bekendtgørelsen, jo i hvert fald forment på en sådan måde, at der er mulighed for at lade lærlinge, der inden da havde påbegyndt deres uddannelse, få denne understøttelse. Forholdet virker specielt urimeligt over for denne gruppe af unge.

Hvad angår det materiale, man er ved at bearbejde, takker jeg også for oplysningerne herom. Jeg er forholdsvis fuld af

[K. B. Andersen.]

fortrøstning, for ministeren sagde jo, at hvis det viste sig, at lærlingene var ringere stillet, ville man tage sagen op; jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det vil vise sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Heilesen* til justitsministeren:

„Vil ministeren overveje en skærpelse af de nuværende strafferegler mod det stigende antal spirituspåvirkede motorførere, og vil ministeren foranledige et yderligere forebyggende oplysningsarbejde om alkoholnydelsens virkninger?“

Heilesen: Baggrunden for mit spørgsmål er en pressemeddelelse om, at Århus arrest var overbefolket af alkoholpåvirkede motorførere — 60 værelser — så man af den grund måtte overføre 20 spritbilister til arresten i Viborg. Meddelelsen taler sit alvorssprog til alle myndigheder, der har et medansvar, når det drejer sig om at skabe den størst mulige færdselssikkerhed i vort land.

Det skal erkendes, at den højtærede justitsminister ved indførelsen af de forskelligartede og tidsbegrænsede hastighedstilladelser for motorkørsel har opnået at nedsætte færdselsulykkernes antal for de mest usikre motorkørere, og dertil må de omhandlede dømt vel regnes. Derfor rejser spørgsmålet sig: hvorledes undgår vi de spirituspåvirkede motorkørere i færdslen? Der må indføres en skarpere adskillelse mellem alkoholnydelse og retten til at føre motorkøretøj. Mange mennesker tror, at nydelsen af nogle få genstande øl og snaps er tilladt og ikke nedsætter reaktionsevnen og evnen til at føre motorkøretøj. Denne opfattelse skyldes ikke mindst den uvidenhed om alkoholnydelsens virkninger, der hersker i store kredse af ungdommen. Vore skolemyndigheder bærer her et stort ansvar, fordi de ikke har gennemført faste regler for alkoholundervisning for de ældste klasser, til trods for at der allerede i skoleloven af 1937 er påbudt alkoholundervisning i alle skoler.

Endvidere må jeg påpege, at vor nuværende retspleje med dommernes frie bedømmelse af årsagen til de stedfundne ulykker er medvirkende til at forvirre be-

greberne, når en spiritusbilist kan frikendes med en høj alkoholpromille i blodet. Derfor må jeg over for den højtærede justitsminister påpege, at hvis man vil ondt til livs, må man indføre strafferegler, der ikke kan fortolkes på forskellige måder af den udøvende domsmagt, og som tillige giver den nævnte klare afgrænsning mellem at nyde spiritus og i den forbindelse retten til at føre motorkøretøj. Hvis man vil nå dette mål, må der indføres en fast promillegrænse, som der blev for piloter i loven om danske lufthavne i sidste folketingssamling, og i lighed med, hvad der er gældende i såvel den norske som den svenske færdselslov.

En fast promillegrænse vil medføre strafskyld for alle motorførere, der har over den tilladte alkoholpromille i blodet, selv om det ikke er i forbindelse med en ulykke. En sådan bestemmelse indført i færdselsloven ville udelukke enhver diskussion om, hvor mange genstande en motorfører må indtage for at kunne anses for egnet til at føre motorkøretøj. Yderligere ville man opnå ensartede domsregler. Man ville udelukke fortolkningen af, om en anholdt motorfører med en høj alkoholpromille i blodet må anses for påvirket eller kan frikendes. Herved ville man opnå en effektiv bekæmpelse af det tiltagende samfundsonde, og det ville medføre en stigende færdselssikkerhed i vort land.

Må jeg spørge: vil den højtærede minister tage de af mig omtalte problemer op til fornyet overvejelse og eventuelt fremsætte et lovforslag til ændring deraf?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Heilesen tog som udgangspunkt for sit spørgsmål en pressemeddelelse om, at Århus arrest omkring nytår havde været overbefolket af spritbilister.

Jeg vil i den anledning gerne gøre opmærksom på, at vi har den erfaring, at mange folk, der skal afsone kortere frihedsstraffe, når vi nærmer os jul ansøger om udsættelse, og da jeg er et sentimentalt gemyt, giver jeg i reglen disse udsættelser med det resultat, at arresthusene landet over er overfyldte umiddelbart efter nytår. Jeg tør ikke love, at jeg vil være hårdhjertet nok til at sætte folk ind i julen, når de kan vente til efter den 1. januar.

[Justitsministeren.]

Det ærede medlem rejste spørgsmålet om indførelse af en fast promilleregulering i den gældende færdselslov. Jeg havde i og for sig ikke ventet, at det ærede medlem ville rejse dette problem i forbindelse med spørgsmålet, således som det er formuleret, men vil på den givne foranledning gerne sige, at jeg har ikke ændret opfattelse i spørgsmålet om den faste promilleregulering; jeg er stadig betænkelig ved den. Men som jeg tidligere har sagt, vil jeg afvente resultatet af de undersøgelser, der er i gang i Sverige, og det er oplyst for mig, at disse undersøgelser nu skulle nærme sig deres afslutning. Når resultatet foreligger, er der anledning for os, mener jeg, til at tage spørgsmålet op.

Må jeg i øvrigt om straffereglerne sige, at de strafferammer, vi har i den gældende lovgivning, såvel i færdselsloven som i straffeloven, efter min opfattelse er vide nok. Jeg tror ikke, vi behøver at skærpe disse bestemmelser; der er tilstrækkeligt råderum i de enkelte tilfælde. Men det ærede medlem har naturligvis ret i, at der fra 1959 til 1960 har været en ikke ubetydelig stigning i antallet af spirituspåvirkede motorførere. Tallene for 1961 har jeg ikke, men jeg mener at vide, at den specielt københavnske statistik vil vise, at der har været nogen stigning også i København, dog ikke for knallertkørere.

Må jeg endelig med hensyn til oplysningsarbejdet vedrørende dette problem blot sige, at for så vidt angår oplysningspligten over for børn, henviser jeg til de udtalelser, min kollega den højtærede undervisningsminister har fremsat herom, og hvad angår oplysningsvirksomheden over for voksne, tror jeg i og for sig, den er effektiv nok. Jeg tror ikke, der er ret mange voksne mennesker, der er i tvivl om, hvad følgerne af overdreven spiritusnydelse er, når de sætter sig til rattet. Jeg henviser til det arbejde, der udføres af Rådet for større Færdselssikkerhed, og til den behandling, pressen giver disse problemer også i omtalen af ulykker og af retssager.

Jeg beklager, at det ærede medlem utvivlsomt opfatter mit svar som negativt, men jeg finder ikke at kunne svare anderledes.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om nedsættelse af en forsikringskommission.

Valgt blev: *Søgaard, Albertsen, K. B. Andersen, Lis Groes, K. Axel Nielsen, P. A. Rasmussen, Retoft, Astrid Skjoldbo, Grethe Philip, Finn Poulsen, Alfred Bøgh, Dalsgaard, Ib Thyregod, Ninn-Hansen, Thestrup, Weikop og Skræppenborg-Nielsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2689).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 106 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1188, udvalgtes betænkning i tillæg B. sp. 199).